

Розділ I. ЕКОНОМІКА

Prof. KSWdr Klemens BUDZOWSKI,

Mgr Anna MAKIE, A

Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

POLSKO UKRAIŃSKA WSPYŁPRACA HANDLOWA I INWESTYCYJNA

Wkrytce po przyjęciu przez Radę Najwyższą Ukrainy Deklaracji o suwerenności państwowej,¹ przyjęta została wspólna «Deklaracja o zasadach i podstawowych kierunkach rozwoju stosunków polsko-ukraińskich», w której obie strony: zadeklarowały, że nie mają wobec siebie żadnych roszczeń terytorialnych i takich roszczeń nie będą wysuwać w przyszłości i wyraziły wolę umacniania pomiędzy nimi, jako suwerennymi państwami, stosunków dobrosąsiedzkich, podtrzymania i rozwijania korzystnej dla obu stron współpracy; opowiedziały się za konsekwentnym respektowaniem i zapewnieniem praw, a także poprawą sytuacji mniejszości narodowych - polskiej na Ukrainie i ukraińskiej w Polsce; potwierdziły, że będą udzielać wszechstronnego poparcia polsko-ukraińskim kontaktom, mając świadomość etnicznego i kulturalnego pokrewieństwa narodów polskiego i ukraińskiego. Polska jako pierwszy kraj na świecie uznała ukraińską państwowość.

Polsko-ukraińska współpraca gospodarcza uregulowana jest przez wiele bilateralnych traktatów, deklaracji i umów gospodarczych w tym:² Umowę o handlu i współpracy gospodarczej,³ Umowę o współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej,⁴ Traktat o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy,⁵ Umowę o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji,⁶ „Konwencję w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku”⁷, Umowę o współpracy i pomocy

¹ / 6 lipca 1990 roku Rada Najwyższa Ukrainy proklamowała suwerenność państwową Ukrainy, nadrzędność, niezawisłość, pełnię władzy Republiki w granicach jej terytorium oraz niezależność i rywnouprawnienie w stosunkach zewnętrznych, Por. : Gili W., Gill N, *Stosunki Polski z Ukrainą w latach 1989 - 1993*, Toruń-Poznań 1994.

- Biuro Promocji Inwestycji i Technologii Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego, Ukraina - Przewodnik dla przedsiębiorców, Wydawnictwo UNIDO IIP0, Warszawa 2003, s. 284.

³ Umowa o handlu i współpracy gospodarczej podpisana została 4.10.1991 r., weszła w życie 11.03.1993 r.

⁴ Umowa o współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej podpisana została 18.05.1992 r.

⁵ Traktat o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy podpisano 18.05.1992 r.

⁶ Umowę o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji podpisano 12.01.1993 r.

⁷ Konwencję podpisano 13.01.1993 r., Por. Karwat P., *Wybrane umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków dochodowych ratyfikowane przez Polskę*, „Przegląd Podatkowy” nr 2 z 2003.

wzajemnej w sprawach celnych⁸, Deklaracji o pojednaniu⁹, itp.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej, stosownie do Traktatu o Wspólnocie Europejskiej, Polska musiała ponownie uregulować zasady współpracy handlowej, celnej i traktatowej z Ukrainą. Polska musiała wypowiedzieć między innymi: Umowę o handlu i współpracy gospodarczej, Umowy o współpracy w dziedzinie weterynarii z 1994 r. i o współpracy w dziedzinie kwarantanny i roślin. Polska przyjęła natomiast korzystniejszy dla Ukrainy, unijny system preferencji celnych w ramach Generalnego Systemu Preferencji. Przyjęcie przez Polskę unijnego systemu celnego spowodowało, iż w odniesieniu 44% polskiego importu z Ukrainy, stawki celne uległy obniżeniu, wzrosły jedynie w odniesieniu do 8% polskiego importu z rynku ukraińskiego (stawki celne nie uległy zmianie w zakresie prawie połowy polskiego importu z Ukrainy).¹⁰

Warunki współpracy Polski z Ukrainą, po wejściu Polski do UE określają:

- dwustronne UE - Ukraina Porozumienie o Partnerstwie i Współpracy (PCA) podpisane w 1994 r., które weszło w życie w 1988 roku, rozszerzone w 2004 r., o dodatkowy protokół uwzględniający przystąpienie do UE 10 nowych krajów członkowskich. Porozumienia o Partnerstwie i Współpracy, stworzyło przesłanki objęcia Ukrainy przez UE Klauzulą Największego Uprzywilejowania (KNU), określiło warunki handlu artykułami tekstylnymi i wyrobami stalowymi oraz zasady swobodnego tworzenia przedsiębiorstw w niektórych sektorach gospodarki na terenie UE i Ukrainy a przede wszystkim zobowiązywało Ukrainę do stopniowego dostosowywania swego prawa do prawa Wspólnoty,

- zawarte uprzednio polsko-ukraińskie: Porozumienie o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji oraz Porozumienie o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Wymiana handlowa pomiędzy Polską a Ukrainą rozwija się dynamicznie (por. tab.I). W latach 1992-1997, polski handel z Ukrainą rozwijał się znacznie szybciej niż handel zagraniczny Polski ogółem. W efekcie na początku 1998 r. Ukraina stała się dla Polski drugim partnerem gospodarczym (po Rosji) w regionie i siódmym rynkiem zbytu dla polskich towarów¹¹.

⁸ Umowa o współpracy i pomocy wzajemnej w sprawach celnych zawarta została 18.12.1995 r. Por. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Komunikat po Radzie Ministrów z 30.01.1996 r., Warszawa.

⁹ Deklaracja o pojednaniu podpisana została przez prezydentów A. Kwaśniewskiego i A. Kucznię w 1997 r. Por. Wątrybski L., Stosunki polsko-ukraińskie po II wojnie światowej, „Nowe Życie” nr 2 z 2002.

IV odniesieniu do wyrobów stalowych wprowadzono system podwójnej kontroli (double check-ing) natomiast w obrocie surowcem diamentowym wprowadzono tzw. system Kimberley.

¹¹ Ministerstwo Gospodarki, Departament Stosunków Gospodarczych z Zagranicą, Współpraca gospodarcza Polska — Ukraina, raport.

Tabela 1.**Dynamika polsko-ukraińskiej wymiany towarowej w latach 1992-2006**

ROK	EKSPORT z Polski		IMPORT do Polski		OBROTY		SALDO min USD
	min USD	Dynamika (%)	min USD	Dynamika (%)	Min USD	Dynamika (%)	
1992	161,6	100,0	123,8	100,0	275,4	100,0	37,8
1993	187,5	116,0	201,1	162,4	388,6	141,1	-13,6
1994	280,4	149,5	204,9	101,9	485,3	124,9	75,5
1995	742,6	264,8	290,8	141,9	1033,4	212,9	451,8
1996	977,8	131,6	418,5	144,3	1396,3	135,2	559,3
1997	1206,8	123,4	415,5	99,3	1622,3	116,2	791,3
1998	1086,4	89,9	377,2	90,8	1462,3	90,1	709,2
1999	702,2	64,6	338,4	89,7	1040,6	71,1	363,8
2000	798,2	113,8	475,4	140,5	1273,6	122,4	322,9
2001	1002,7	125,6	449,3	94,5	1452,0	114,0	553,4
2002	1180,5	117,7	491,6	109,4	1672,1	115,2	689,0
2003	1561,2	132,3	744,6	151,5	2305,8	137,9	816,7
2004	2023,4	130,1	1038,5	141,2	3061,9	132,8	984,9
2005	2584,0	127,7	1015,6	97,8	3599,6	117,6	1568,4
2006*	2735,9	155,8	930,0	126,0	3665,9	101,8	1805,9

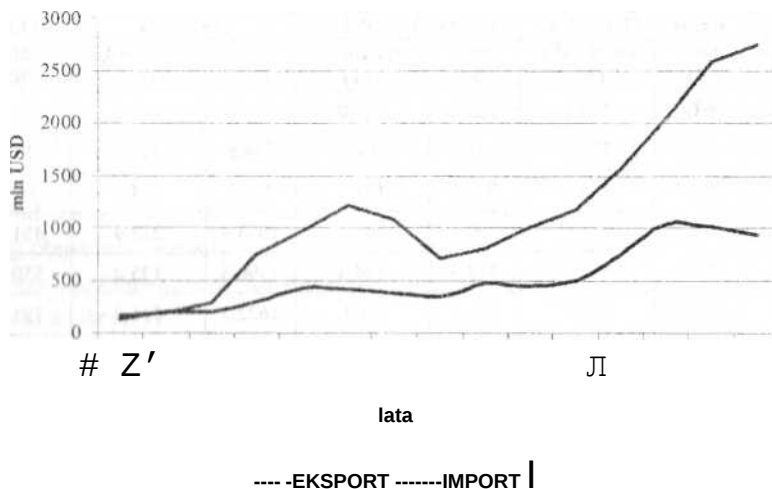
*-dane za trzy kwartały 2006 r.

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, Departament Stosunków Gospodarczych z Zagranicą, Raport WEH Ambasady RP w Kijowie.

W latach 1998-1999 nastąpiło załamanie wzajemnych obrotów handlowych, (por. Rys.I). Załamanie się polskiego eksportu na rynek ukraiński zaobserwowane prawie we wszystkich grupach towarowych, zwłaszcza w eksporcie polskiego węgla¹², produkty w mineralnych, spowodowane było między innymi: kryzysem gospodarki rosyjskiej, napięciami i pogorszeniem koniunktury w gospodarce ukraińskiej, deprecjacją hrywny i związanym z tym relatywnym «podrożeniem» polskich towarów dla odbiorców ukraińskich, konkurencją taniejących produktów rosyjskich, wprowadzeniem na Ukrainie rozwiązań prawnych ograniczających swobodę importu i obrotu dewizowego.

<http://www.ukraine-poland.com/handel/handel.php?id= 2.txt>, 30.07.2007:

**Rys.I - Dynamika polskiego eksportu na Ukrainę i importu z Ukrainy
w latach 1992 - 2006**

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, Departament Stosunków Gospodarczych z Zagranicą. Raport WEH Ambasady RP w Kijowie.

W 2000 roku odnotowano natomiast wzrost polskiego eksportu na rynek ukraiński a przede wszystkim dynamiczny (bo prawie 64,0% w stosunku do roku poprzedniego), wzrost polskich zakupów na tym rynku zwłaszcza wyrobów przemysłu chemicznego i materiałów budowlanych, produktów mineralnych.

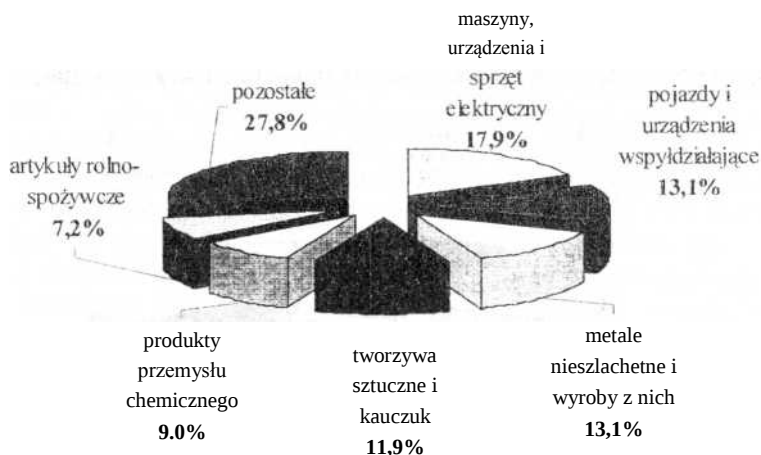
W latach 2001-2006 obserwujemy dynamiczny wzrost wzajemnych obrotów Polski z Ukrainą. Rynek ukraiński stał się atrakcyjnym dla polskich eksporterów rynkiem zbytu z uwagi na spadek krajowego popytu konsumpcyjnego. Bardzo wysoką dynamikę obrotów obserwujemy zwłaszcza w ostatnim okresie czasu. W 2006 roku obroty wzajemne przekroczyły 5 miliardów dolarów amerykańskich¹³. Można więc stwierdzić, iż przystąpienie Polski do UE, nie tylko nie ograniczyło wzajemnych kontaktów handlowych, lecz przeciwnie stało się jednym z czynników aktywizujących dwustronną wymianę handlową tak po stronie eksportu jak i importu.

W strukturze towarowej polskiego eksportu nastąpiły dość istotne zmiany. Jeszcze w 2000 roku w polskim eksporcie dominowały wyroby przemysłu chemicznego, artykuły rolno-spożywcze, wyroby przemysłu lekkiego a największe przychody pochodziły z eksportu mebli, obuwia, kawy, kosmetyków i środków

<http://wimv.barikier.pl/wiadomoscObroty-handlowe-Polski-i-Ukram-przekroczyly-5-miliardow-dolarow-1569421.html>, 02.08.2007.

higieny. W efekcie dynamicznego rozwoju eksportu wyroby w przemysłowych z Polski na Ukrainę, wyroby przetworzone zaczynają dominować w strukturze towarowej polskiego eksportu. W 2003 roku najważniejszą pozycją towarową w eksporcie z Polski były samochody osobowe. Udział tej grupy towarowej w polskim eksporcie na Ukrainę wyniósł 10,5%. Decydujący wpływ na taki wynik miał kontrakt na dostawę na Ukrainę samochody w Lanos. Ukraińcy bowiem to najważniejsi nabywcy samochodów FSO. Auta tej firmy zajęły już około 35 % lokalnego rynku, a na Ukrainę trafia aż dziewięć z każdych dziesięciu nowych Lanosów¹⁴. Głównymi pozycjami w polskim eksporcie do Ukrainy były oprócz samochodów, meble, obuwie, produkty higieniczne, druty miedziane, miedź rafinowana, blachy i taśmy z aluminium, materiały do budownictwa, opony oraz tusze i piłtusze wieprzowe¹⁵.

Rys. 2 - Struktura towarowa polskiego eksportu na Ukrainę w 2005 roku

Źródło: Polsko-ukraińskie stosunki gospodarcze, Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Kijowie, Kijów, marzec 2006 rok.

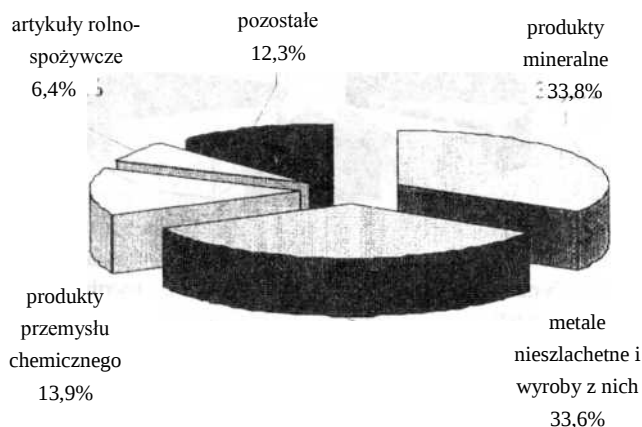
W latach 2005-2006 w polskim eksporcie na rynek ukraiński dominują towary o wysokim stopniu przetworzenia takie jak: samochody osobowe, silniki, materiały dla budownictwa, kosmetyki, papier i tektura, wyroby z aluminium, tkaniny syntetyczne, artykuły z metali nieżelaznych, wyroby przemysłu lekkiego, lekarstwa, tworzywa i artykuły z tworzyw sztucznych, meble. *¹³

¹⁴ Czerniszewski W., *Co dalej z FSO?*, „Wysokie Obroty” z 06.11.2006.

¹³ <http://www.aiesec.pl/eastway/Default.aspx?tabid=2444>, 04.08.2007.

Struktura towarowa polskiego importu z Ukrainy różni się zasadniczo od struktury polskiego eksportu na ten rynek. W polskim eksporcie występuje bardzo wiele różnych grup towarowych, a podstawowe miejsce odgrywają towary przetworzone, podczas gdy struktura importu z Ukrainy jest relatywnie jednolita z dominującą rolą surowców mineralnych, metali nieszlachetnych oraz produktów chemicznych. W 2000 roku w polskim imporcie z Ukrainy podstawowe znaczenie odgrywały takie produkty jak: rudy żelaza, żelazostopy i wyroby walcowane, gaz ziemny, produkty rafinacji ropy naftowej, drewno, kazeina, złom żeliwny, stalowy i aluminiowy. Mimo dynamicznego rozwoju importu, zwłaszcza w latach 2004-2005, w imporcie z Ukrainy nadal dominują w zasadzie te same produkty (por. rys.3). Polska importowała z Ukrainy głównie surowce i pyłfabrykaty zaopatrzeniowe dla polskiego przemysłu. Największy udział w imporcie, podobnie jak w latach poprzednich, miały produkty mineralne, metale nieszlachetne i wyroby z nich, produkty przemysłu chemicznego, artykuły rolno-spożywcze.

Rys.3 - Struktura towarowa polskiego importu z Ukrainy w 2005 roku

Źródło: Polsko-Ukraińskie Stosunki Gospodarcze, Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Kijowie, Kijów, marzec 2006 rok.

W 2006 roku, podobnie jak w latach poprzednich około 80,0% importu stanowił import wyrobów metalurgicznych, produktów mineralnych, wyrobów przemysłu chemicznego¹⁶, wśród których podstawowe znaczenie miał import takich produktów

www.bankier.pl. Obroty handlowe Polski i Ukrainy przekroczyły 5 miliardów dolarów, na podstawie artykułu Oniszczuka M. [w:] „Nowe Życie Gospodarcze”. 16.08.2007.

jak: rudy żelaza, pyłprodukty z żelaza i wyroby walcowane płaskie, rury, przewody rurowe z żeliwa węgiel, ropa naftowa, gaz ziemny, energia elektryczna, węglowodory, nawozy mineralne, nawozy azotowe, kazeina drewno i wyroby z drewna, metale nieszlachetne i aluminium.¹⁷

Jak wynika z przedstawionych danych, z roku na rok następuje dynamiczny wzrost wzajemnych obrotów handlowych. Szybki wzrost wolumenu polskiego eksportu wynikał między innymi z: tempa wzrostu produkcji w Polsce; wzrostu konkurencyjności polski na arenie międzynarodowej; korzystnych relacji kursowo-cenowych; ograniczoności popytu na niektóre produkty na rynku polskim; zaangażowaniu się dużej liczby małych i średnich firm w działalność na rynku ukraińskim; prowadzonej na szeroką skalę działalności informacyjno-promocyjnej^{18 19}. Dla firm ukraińskich zakupy w Polsce stały się atrakcyjne między innymi z: poprawy koniunktury na Ukrainie; wzrost popytu konsumpcyjnego; aprecjacja hrywny i stopniowa liberalizacja warunków działalności w handlu zagranicznym ". Dalszy wzrost obrotów a zwłaszcza wzrost polskiego importu z rynku ukraińskiego zależeć będzie od stabilizacji gospodarczej, przewidywalności prowadzonej polityki gospodarczej, dotrzymywania zawartych umów, udzielonych gwarancji, w tym inwestycyjnych, głównie na Ukrainie. Chłonny i dynamicznie rozwijający się rynek tak w Polsce i na Ukrainie daje korzystne przesłanki dalszego rozwoju wzajemnej wymiany handlowej. Zagrożeniem dla wymiany stanowić mogą: niski efektywny popyt ludności ukraińskiej, wynikający w głównej mierze z niskich płac, trudna sytuacja finansowa, często także niewypłacalność wielu ukraińskich podmiotów, częste stosowanie barteru jako formy rozliczeń finansowych, wysokie koszty kredytów, brak wyspecjalizowanych instytucji wspierających handel takich jak wywiadownie handlowe, restrykcyjne prawo regulujące dostęp do rynku ukraińskiego²⁰, bariery celne i ochronne przy imporcie, konkurencyjność a nie komplementarność branż produkcyjnych i poszczególnych towarów.

W ostatnich latach, w kontaktach handlowych pomiędzy Polską a Ukrainą coraz większego znaczenia zaczynają nabierać bezpośrednie i portfelowe inwestycje zagraniczne.²¹

Polskie inwestycje bezpośrednie na Ukrainie szacowane są na kwotę około

¹⁷ www.unido.pl, 16.08.2007.

¹⁸ Tarnawa A., EIC Warszawa. Czy warto inwestować na Ukrainie?, „Euro Info” nr 2 (52) z lutego 2003.

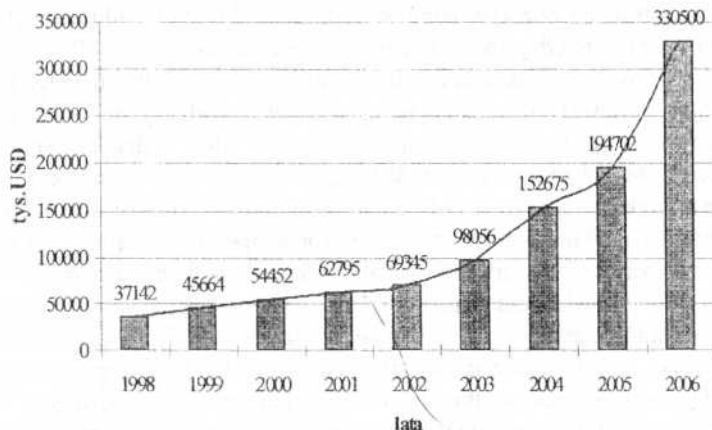
¹⁹ *ibidem*.

Kodeks gospodarczy, który wszedł w życie na Ukrainie 1 stycznia 2004 r., reguluje między innymi: transport towarowy, pośrednictwo handlowe, zasady udzielania koncesji eksportowych i importowych. Ważnymi dla prowadzących działalność gospodarczą aktami prawnymi są także: Kodeks cywilny i Kodeks celny.

Hucik Gaicka S. (Analityk portalu inwestycje.pl). Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w polskiej gospodarce, wir.inwestycje.pl, 02.04.2007.

330 milionów dolarów amerykańskich. Polska stała się jedenastym pod względem zainwestowanego kapitału inwestorem zagranicznym na Ukrainie z udziałem zaledwie 1,7% globalnej wartości inwestycji zagranicznych w tym kraju.²²

Rys.4 - Polskie inwestycje na Ukrainie w latach 1998-2006 w tys. USD

Źródło: WEH Ambasady RP w Kijowie, 2007.

Atrakcyjność Ukrainy jako miejsca dla inwestycji zagranicznych wynika przede wszystkim z niskich kosztów siły roboczej (płac) i dużego chłonnego liczącego około 48 milionów ludzi rynku zbytu. Z tego względu, poczynając od końca lat 90. ubiegłego wieku trwa napływ kapitału inwestycyjnego z Polski na Ukrainę.²³ (zob. rys.4). Zdaniem polskich inwestorów podstawowym mankamentem tego rynku jest rozbudowana na Ukrainie biurokracja tak rządowa jak i samorządowa na różnych szczeblach decyzyjnych.

Polscy przedsiębiorcy najchętniej lokują swój kapitał w zachodnich i centralnych regionach Ukrainy, szczególnie w trzech najatrakcyjniejszych obwodach, lwowskim, wołyńskim i kijowskim oraz w ukraińskich specjalnych strefach ekonomicznych²⁴. Natomiast we wschodniej części kraju obecność ich jest znikoma.(por.Tab.2).

-- Praca zbiorowa pod patronatem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Przewodnik IOkrokyw eksportera na Ukrainie, Warszawa, styczeń 2007

-^s Ukraina też musi inwestować, Polacy na to liczą, Puls Biznesu z 27.04.2007.

-^j Biuro Promocji Inwestycji i Technologii Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego, Ukraina - przewodnik dla przedsiębiorców, op. cit., s. 182.

Tabela 2.

**Struktura regionalna polskich inwestycji w Ukrainie*,
2001 rok**

Region	Liczba przedsiębiorstw	Wartość inwestycji w mln USD
Lwowski	262	23,9
Kij y w	186	10,6
Wołyński	26	3,6
Doniecki	16	2,9
Winnicki	12	0,7
Odeski	12	1,1
Charkowski	11	1,5
Kijowski	11	0,8
Riwnenski	11	0,5

*dane za 2001 r.

Źródło: opracowanie własne Jankiwa M., Rady Handlowego Ambasady Ukrainy w RP , <http://akson.sgh.waw.pl/sknszw/6a4.htm>, 26.06.2007.

Z wstępnych szacunków wynika, iż na Ukrainie działa ponad jeden tysiąc polskich firm oraz około 600 firm z kapitałem mieszanym polsko-ukraińskim.²⁵ Gros polskich bezpośrednich inwestycji na Ukrainie to inwestycje w przemyśle i usługach finansowych, (zob. rys.5). Najbardziej atrakcyjnymi sektorami dla inwestycji zagranicznych na Ukrainie są handel hurtowy, pośrednictwo, przemysł spożywczy. Co więcej wszystkie ukraińskie regiony konkurują ze sobą o przyciągnięcie inwestorów zagranicznych właśnie z tych branż. Atrakcyjność branży, perspektywy rozwoju, pomoc administracji lokalnej często przesądzając podjęciu przez polskich przedsiębiorców bezpośrednich inwestycji na terenie Ukrainy.²⁶

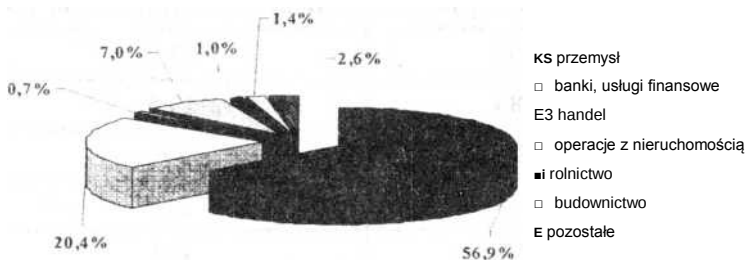
Badania polskiej i ukraińskiej opinii publicznej wykazały, iż polscy inwestorzy są na ogół bardzo pozytywnie postrzegani na Ukrainie, a stosunek mieszkańców

Departament Międzynarodowej Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki i Pracy (raport ze współpracy gospodarczej Polska - Ukraina, Warszawa, 2006).

⁻⁶ Polsko-Ukraińskie Biuro Współpracy Gospodarczej, *Inwestycyjny klimat na Ukrainie*, www.ukraina.com.pl, 27.10.2007.

Ukraińcy do polskich inwestorów uległ zdecydowanej poprawie i obecnie około 70, % respondentów uważa współpracę z polskimi inwestorami za konieczną, niezbędną i korzystną.²⁷

Rys.5 - Struktura polskich inwestycji w Ukrainie w 2005 roku

Źródło: Materiały Misji Handlowej Ukrainy w Warszawie, <http://www.piit.org.pl/gALLERY/41/69/4169.pdf>, 26.06.2007.

Do największych polskich inwestorów w Ukrainie należą:

- producenci mebli: Forte, które wybudowało fabrykę w Doniecku i Nowy Styl z Krosna, mający zakład produkcyjny w Charkowie, z którego 60% produkcji eksportowana jest do krajów byłej Wspólnoty Niepodległych Państw, głównie do Rosji,
- producent rowerów: Romet, który zbudował zakład w Nowowohłyńskiej Strefie Specjalnego Inwestowania,
- producent puszek do napojów: Can Pack z zakładem w Wyżgorodzie,
- producent siedzeń do samochodów: Inter Groclin, który na budowę fabryki w Użgorodzie wydał 10 mln. euro,
- najwięksi polscy producenci farb i lakierów: Polifarb Cieszyń-Wrocław i Śnieżka (ma już tu dwa zakłady produkcyjne i 15% udziału w rynku),
- producent materiałów sanitarnych: TZMO Bella Center,
- czołowy polski producent płytek ceramicznych: Opoczno,
- giełdowy producent wyrobów z tworzyw sztucznych: Piast Box,
- rzeszowski wytwórca sprzętu AGD: Zelmer,
- producenci ceramiki sanitarnej: Cersanit; Barlinek; Sanitec Koło, który będąc w posiadaniu dwóch zakładów produkcyjnych, z dalszymi planami ekspansji, chce stać się głównym graczem rynku branży łazienkowej na Ukrainie i w regionie^{28 **},

²⁷ Kubacki K., *Współpraca inwestycyjna Polski z Ukrainą: Ocena, Problemy, Perspektywy w pył roku po rozszerzeniu Unii Europejskiej - zmiany w stosunkach bilateralnych z krajami Europy Środkowej i Wschodniej*, pod redakcją Goroszkiewicz M., Kuskowskiej B., Mizgalskiego M.

¹⁵ Gołębowski A., *Sanitec Koło podbija Ukrainę. .. Kołopodglądacz " nr 132 z 16.12.2006.*

- producent tekstyliw: LPP, którego własnością jest marka Reserved,
- Zakłady Mięsne Duda, które zakupiły piątą co do wielkości na ukraińskim rynku przetwórstwa mięsa spółkę «Rosan-Agro» za 16,08 mln. dolarów; w planach mają także zakup podobnych ukraińskich przedsiębiorstw na kwotę około 25 mln. euro²⁹,
- PKO BP, który kupił od Kredyt Banku drugi co do wielkości kapitału bank ukraiński z kapitałem zagranicznym - Kredyt Bank Ukraina³⁰ (największa dotychczas polska inwestycja na Ukrainie),
- Bank PeKaO S.A., który nabył za 84 mln. euro 100% akcji HVB Bank Ukraina, zgodnie z zapowiadaną wcześniej strategią wzmocnienia swojej obecności na rynku ukraińskim,
- Grupa PZU, która jest w posiadaniu 100% akcji dwóch spółek ubezpieczeniowych, działających na ukraińskim rynku: spółki majątkowej OJSC Skide West (obecnie OJSC IC PZU Ukraine) oraz spółki życiowej OJSC Skide-West Life (obecnie OJSC IC PZU Ukraine Life)³¹,
- firmy budowlane: Metalplast; Vistula; Top-2000; Meble Kler; Cezem; Kamis; Fakro; Centrostal-Bydgoszcz; Centrostal-Domstal; Florian; Yawal; Spectra; firma Bauma, która zajmuje się dostawą szalunków, rusztowań dla budownictwa oraz wynajmem dźwigów; Trasko; Archont, która zajmuje się projektami budowy domów jednorodzinnych³².

Tabela 3.

X Ukraińskie inwestycje w Polsce w latach 2000-2005 (w tys. USD)

		2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ukraińskie	inwestycje w Polsce, tys. USD	328	343	328	350	292	20300
Spółki	z udziałem kapitału ukraińskiego	7	7	8	7	7	7

Źródło: Materiały Misji Handlowej Ukrainy w Warszawie,
<http://www.piit.org.pl/gallery/41/69/4169.pdf>, 26.06.2007.

Inwestycje ukraińskie w Polsce mają zupełnie odmienny charakter; niewielka jest liczba firm ukraińskich w Polsce; dominują duże kontrakty, wielkich koncernów *³³

Simonienko A., Wieprzowy interes, „Inwestgazeta” z 04.05.2005.

³¹ Kuźmich M., Czy będzie kryzys?, „Gazeta Wyborcza” z 24.11.2004.

¹¹ Borkowski T., Pietkun P., Kryzys na Ukrainie zagrożeniem dla polskich inwestorów?, „Gazeta Bankowa” z 19.04.2007.

³³ Oniszczyk W., Możliwości prowadzenia handlu i inwestowania na Ukrainie - nisze rynkowe, wystąpienie na spotkaniu z ekspertami - Jak współpracować z ukraińskimi partnerami - uwarunki współpracy i siedziba Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, 19.05.

ukraińskich; relatywnie małe jest zaangażowanie kapitałowe w Polsce małych i średnich firm ukraińskich. Po wejściu Polski do UE bardzo wyraźnie wzrosło zainteresowanie kapitału ukraińskiego inwestycjami w Polsce w tym także tworzeniem wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych (ukraińsko-polska Spółka Dewon S.A. założone przez Naftogaz Ukrainy i PGNiG S. A., zajmować się będzie wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego, rekonstrukcją odwiertów, zagospodarowaniem i eksploatacją złóż na Ukrainie³³ 33). Inwestycje ukraińskie w Polsce to inwestycje w przemysłach: metalurgicznym, motoryzacyjnym, lotniczym i w sferze bankowości a największymi inwestorami są:

- Związek Przemysłowy Donbasu:, który kupił polski kombinat metalurgiczny Huta Częstochowa; cena wyniosła 1,25 mld zł; dzięki tej inwestycji strona ukraińska może bezpośrednio na rynek UE dostarczać 700 tys. ton gotowej stali, tym bardziej, że sprzedawca działający po stronie ukraińskiej - Ukraińska Kompania Metalurgiczno-Hutnicza połączyła się ze swym odpowiednikiem po stronie polskiej - Centrostalem-Bydgoszcz³⁴,

- Zaporozkij Awtomobilstroitelnyj Zawód - AvtoZAZ: zaporoska firma przejęła 19,9% kapitału zakładowego FSO S.A., który daje jej prawo do 84,31% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki (pozostałe 91,1% kapitału należy do Skarbu Państwa); inwestor otrzymał zgodę na przejęcie kontroli nad Fabryką Samochodów Osobowych³⁵; w planie inwestycyjnym zobowiązał się do zainwestowania w FSO 80 mln euro;

- PryvatBank: największy bank na Ukrainie wykupił licencję bankową Budbanku od polskiego Banku Gospodarstwa Krajowego; to pierwsza inwestycja banku z Ukrainy w polski sektor bankowy³⁶;

- z ukraińską firmą ABTK Antonow, która podpisała z PZL w Mielcu i Polską Agencją Rozwoju Przemysłu, umowę o inwestycji w samoloty, które będą następcą M-28 Skytruck; ukraińska firma słynie m.in. z gigantycznego Rusłana i nieprodukowanego seryjnie największego samolotu transportowego świata - Brij³⁷,

W najbliższym okresie czasu przewiduje się duże nakłady w Polsce, Nemirowa, producenta wyłki, który chce zainwestować na polskim rynku alkoholi kilkadziesiąt milionów złotych oraz o inwestycje Związku Donbasu w polski przemysł stoczniowy.

³³ http://www.pgnig.pl/cp/news/4_77_498_.htm, 06.06.2007.

¹¹ Dubohryz J., Droga Polska. „Kontrakty” nr 28 z 11.07.2005.

³³ <http://www.inotqazeta.moieauto.pl/cms/7icE22378>, 06.06.2007.

Kublik A., Jaka przyszłość ukraińskich inwestycji w Polsce, „Gazeta Wyborcza” z 23.11.2004.

” Kublik A. Nowy samolot dla PZL Mielec, „Gazeta Wyborcza” z 29.10.2004.

Związek Donbasu chce zostać inwestorem strategicznym w Stoczni Gdańskiej, która zostanie sprywatyzowana. Donbas kupił już 5% udziałów stoczni, ale chce wykupić większościowy pakiet za 110 mln zł, aby stać się inwestorem strategicznym Stoczni.³⁸

Warunkiem zwiększenia obustronnych inwestycji, jest poprawa klimatu inwestycyjnego zarówno w Polsce jak i w Ukrainie. Badania ankietowe przeprowadzone wśród polskich i ukraińskich inwestorów wskazują iż inwestorzy ukraińscy obawiają się przede wszystkim ryzyka handlowego i zmian w polskim ustawodawstwie, natomiast największą barierą dla polskich inwestycji na Ukrainie jest sytuacja społeczno - polityczna w tym kraju i ryzyko handlowe rozumiane przede wszystkim jako bariery biurokratyczne i mechanizmy nieformalne determinujące działalność gospodarczą.³⁶

³⁶ <http://gospodarka.gazeta.pl/gospodarka/1.33181,4148982.html>. 06.06.2007.